Eduskunta
Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

HE 213/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täydentämistä koskevaksi lainsäädännöksi ja laiksi kulutuspalvelujen turvallisuudesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle HE 213/2024 vp EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täydentämistä koskevaksi lainsäädännöksi ja laiksi kulutuspalvelujen turvallisuudesta.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

1. EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täydentämistä koskevat lain säännökset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kuluttajatuotteiden turvallisuudesta. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on täydentää EU:n yleistä tuoteturvallisuusasetusta ja kumota asetuksen kanssa päällekkäinen sääntely,

Lakia sovellettaisiin kuluttajatuotteisiin, jotka kuuluvat yleisen tuoteturvallisuusasetuksen soveltamisalaan. Lakia sovellettaisiin silloin, kun yleinen tuoteturvallisuusasetus tulee sovellettavaksi.

Suomen Yrittäjät pitää esitystä kokonaisuutena arvioiden tasapainoisena ja perusteltuna.

1.1. Markkinavalvonta, viranomaisten tehtävät ja toimivaltuudet

Suomen Yrittäjät pitää perusteltuna, että kuluttajatuotteen markkinavalvonta kuuluisi sille viranomaiselle, joka valvoo kuluttajatuotteen turvallisuutta muun lainsäädännön nojalla. Perusteltua on myös se, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi markkinavalvontaviranomainen niiden kuluttajatuotteiden osalta, joiden valvontaa ei muualla säädetä muulle viranomaiselle. Myös Tullin rooli markkinavalvontaviranomaisena silloin, kun markkinavalvonta kohdistuu esimerkiksi maahantuontiin Euroopan unionin ulkopuolelta ja vientiin Suomesta, on perusteltu.

Komissio julkaisi 5.2. tiedonannon[1], jossa esitetään keinoja vastata kolmansien maiden verkkokaupan tuomiin haasteisiin. Sisämarkkinoille tulee päivittäin 12 miljoonaa pakettia, jotka hyötyvät vähäisille tavaroille (enintään 150 euroa) myönnettävästä tullivapaudesta. Monet pakettien sisältämistä tuotteista eivät vastaa EU:n tavaroille asettamia vaatimuksia. Kuluttajaturvallisuuden lisäksi kyse on isosti myös eurooppalaisten ja suomalaisten kauppojen kilpailukyvystä, sillä ulkomarkkinoilla toimivat verkkokaupat ja -alustat eivät kaikilta osin osallistu esimerkiksi jätehuoltoa koskeviin kustannuksiin.

Komissio ehdottaa useita toimia havaittujen ongelmien poistamiseksi. Yksi kannatettava ehdotus koskee arvoltaan vähäisten tavaroiden tullittomuuden poistamista. Komissio esittää myös tiukempaa tuontitavaroiden sekä yleisen tuoteturvallisuusasetuksen noudattamisen valvontaa.

Suomen Yrittäjät kiittää komissiota ongelmien esille nostamisesta ja ratkaisujen esittämisestä. Osa esityksistä on kuitenkin toteutettavissa ajallisesti hitaasti, minkä vuoksi tarvitsemme nopeampia täsmätoimia suomalaisen kaupan kilpailukyvyn säilyttämiseksi.

Katsomme, että kansallista valvontaa tulee tehostaa ja siten on erityisen tärkeää, että valvontaviranomaisten riittävät resurssit turvataan. Valvontaviranomaisilla tulee olla tehokkaat mahdollisuudet valvoa tuoteturvallisuutta jakelukanavasta riippumatta. Valvonnan tulee olla nopeaa, tehokasta ja toimivaa tasapuolisten kilpailuedellytysten takaamiseksi. Hallituksen tulisi tehdä tähän liittyviä nopeita päätöksiä viimeistään puoliväliriihessä.

1.2. Seuraamussääntely

Lain 10–15 §:ssä säädettäisiin niistä yleisen tuoteturvallisuusasetuksen mukaisista velvoitteista, joiden rikkomisesta voitaisiin määrätä seuraamusmaksu kullekin toimijalle. Seuraamusmaksun suuruus (16 §) perustuisi kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksu voitaisiin jättää myös määräämättä tilanteissa, jos rikkomus on vähäinen tai seuraamusmaksun määräämistä on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Suomen Yrittäjät katsoo seuraamusmaksusta säätämisen olevan perusteltua. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että valvontaviranomaisen rooli on neuvova ja ohjaava. Tilanteissa, joissa yritys pyrkii toteuttamaan velvoitteensa asianmukaisesti, mutta tahattoman virheen tai väärinymmärryksen vuoksi ei täysin noudata vaatimuksia, on usein kyse vähäisestä rikkomuksesta ja

[1] Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A comprehensive EU toolbox for safe and sustainable e-commerce. COM(2025) 37 final. Brussels 5.2.2025

seuraamusmaksun määrääminen voi olla kohtuutonta. Erityisesti silloin, kun yritys ryhtyy välittömästi rikkomuksen havaittuaan toimenpiteisiin sen korjaamiseksi. Talouden toimijoille tulee kehotuksella antaa mahdollisuus korjata havaitut puutteet. Seuraamusmaksun tulee olla viimesijainen vaihtoehto suhteessa muihin hallinnollisiin seuraamuksiin, kuten kieltoon, uhkasakkoon, turvaamistoimiin ja toiminnan keskeyttämiseen.

Seuraamusmaksujen määräämisen tulee myös olla johdonmukaista ja tapauskohtaiselle harkinnalle tulee antaa painoarvoa. Seuraamusmaksukäytäntö ei saa heikentää yritysten tasapuolista kilpailua suhteessa muissa unionin jäsenvaltioissa ja unionin ulkopuolisissa maissa toimiviin yrityksiin.

2. Laki kulutuspalvelujen turvallisuudesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäviksi laki kulutuspalvelujen turvallissudesta. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on nykyaikaistaa kulutuspalvelujen turvallisuutta koskevaa yleistä sääntelyä.

Suomen Yrittäjät pitää myös kyseistä esitystä kokonaisuutena arvioiden tasapainoisena.

2.1. Soveltamisala ja soveltamisalapoikkeukset

Lain soveltamisala pysyisi pitkälti samanlaisena kuin voimassa olevan lain soveltamisala. Sääntelyn velvoitteet eivät koskisi omaisuudelle aiheutuvien vahinkojen ehkäisemistä tai torjumista. Kulutuspalvelulla tarkoitettaisiin sellaista palvelua, joka on tarkoitettu käytettäväksi tai jota olennaisessa määrin käytetään yksityiseen tai siihen rinnastettavaan kulutukseen. Lain säännöksiä ei kuitenkaan sovellettavaisi palveluntarjoajaan, joka on luonnollinen henkilö, siltä osin kuin tämä tarjoaa kulutuspalvelua muussa kuin elinkeinotoiminnassa. Lain säännöksiä ei sovellettaisi myöskään palveluntarjoajaan, joka on yhdistys tai muu yhteisö, siltä osin kuin tämä tarjoaa kulutuspalvelua jäsenilleen muussa kuin elinkeinotoiminnassa.

Suomen Yrittäjät kannattaa omaisuudelle aiheutuvien vahinkojen rajaamista soveltamisalan ulkopuolelle, sillä kuluttajilla olisi edelleen muuhun lainsäädäntöön perustuvat oikeudet esinevahinkojen osalta.

Pidämme myös kaupallisten toimijoiden tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaamista tärkeänä. Tämän vuoksi kaikkien elinkeinotoiminnassa tarjottujen kulutuspalvelujen kuuluminen lainsäädännön piiriin on kannatettava.

2.2. Palveluntarjoajan velvollisuudet ja niiden riskiperusteinen soveltaminen

Palveluntarjoajan velvollisuuksista säädettäisiin lain 2 luvussa. Velvollisuuksia olisivat muun muassa huolellisuusvelvollisuus, vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi, suunnittelu ja toteutus sekä turvallisuuden jatkuva seuranta ja parantaminen.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä lähtökohtana riskiperusteista soveltamista sen huomioidessa palveluntarjoajien ja tarjottavien palveluiden erilaisuuden. Se mahdollistaa myös tapauskohtaisen harkinnan ja arvioinnin. Epävarmuuden välttämiseksi palveluntarjoajille asetettujen velvoitteiden tulee kuitenkin oltava riittävän tarkkoja ja selkeitä. Elinkeinonharjoittajille on taattava riittävä ohjeistus velvoitteiden täyttämiseksi. Saman aikaisesti elinkeinonharjoittajille, erityisesti mikro- ja pk-yrityksille aiheutuvaa kohtuutonta hallinnollista taakkaa tule välttää.

2.3. Valvonta ja seuraamukset

Lain noudattamista valvoisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, jonka pääasiallinen tehtävä olisi lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen valvonta.

Suomen Yrittäjät pitää turvallisuuden varmistamista ja samalla toimijoiden tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaamista tärkeinä tavoitteina. Pidämme perusteltuna lähtökohtana sitä, että valvontaviranomaisen on pyrittävä saamaan palveluntarjoaja vapaaehtoisesti korjaamaan tarjoamansa kulutuspalvelun tai toimintansa lainvastaisuus. Valvontaviranomaisen roolin tulee olla esisijaisesti neuvova ja ohjaava.

Katsomme myös seuraamusmaksusta säätämisen olevan perusteltua. Tilanteissa, joissa yritys pyrkii toteuttamaan velvoitteensa asianmukaisesti, mutta tahattoman virheen tai väärinymmärryksen vuoksi ei täysin noudata vaatimuksia, on usein kyse vähäisestä rikkomuksesta ja seuraamusmaksun määrääminen voi olla kohtuutonta. Erityisesti silloin, kun yritys ryhtyy välittömästi rikkomuksen havaittuaan toimenpiteisiin sen korjaamiseksi. Talouden toimijoille tulee kehotuksella antaa mahdollisuus korjata havaitut puutteet. Seuraamusmaksun tulee olla viimesijainen vaihtoehto suhteessa muihin hallinnollisiin seuraamuksiin, kuten valvontapäätökseen, kieltoon, toiminnan keskeyttämiseen ja toimenpiteen teettämiseen. Seuraamusmaksujen määräämisen tulee myös olla johdonmukaista ja tapauskohtaiselle harkinnalle tulee antaa painoarvoa, jotta yritysten tasapuolisen kilpailu ei heikenny.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Sanna Lempiäinen
asiantuntija